

ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПТНЗ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Мистецтво являє собою один із найважливіших засобів формування естетичної культури особистості. У процесі естетичного виховання формується художньо-естетична культура, показником якої є розвиненість інтелектуальної та емоційно-чуттєвої сфер особистості. Особливо важливого значення набуває плекання художньо-естетичної культури вихованців ПТНЗ, зумовлене необхідністю підвищення якості підготовки висококваліфікованих фахівців художнього профілю. Адже майбутні робітники мають повноцінно сприймати, правильно розуміти прекрасне у мистецтві й оточуючій дійсності, прагнути й уміти будувати своє життя за законами краси. Саме виховання художньо-естетичної культури учнів ПТНЗ, розвиток їхніх природних нахилів і здібностей є стратегічним завданням професійно-художньої освіти.

На різних етапах розвитку вітчизняної педагогічної науки і практики науковці, педагоги, громадські діячі переконливо доводили, що художньо-естетична культура особистості має ґрунтуватися на духовних, національних надбаннях. Передусім йдеться про творчий доробок Г. Ващенко, О. Рудницької, С. Русової, Г. Сковороди, В. Сухомлинського. Проблема формування естетичної культури особистості присвячено численні праці І. Зязюна, Г. Гребенюка, В. Радкевич, В. Щербини та ін.

Як відомо, традиційний підхід до виховання базується на тому, що виховання учнів – це вплив на їх психіку й діяльність з метою формування особистісних якостей і здібностей, усвідомленості, дисциплінованості, вміння працювати з людьми, самокритичності, любові до професії тощо [3, с. 260].

Відповідно до концепції професійно-художньої освіти [1], окремих положень монографічної праці [2, с. 138-139], нами було виокремлено завдання, виконання яких зумовлює вплив засобів образотворчого мистецтва

на виховання художньо-естетичної культури особистості:

1. Послідовне формування складових художньо-естетичної культури. Під час виконання роботи вправи мають бути підібрані таким чином, щоб відбувався розвиток візуального й сенсорного досвіду, поглиблювалися знання, активізувалася емоційно-почуттєва сфера на основі використання основних художніх засобів, пов'язаних із зоровим сприйняттям, здійснювалося спонукання до логічного, абстрактного, асоціативного, образного мислення, просторового уявлення.

2. Розвиток чуттєво-емоційного сприйняття, естетичного ставлення до явищ дійсності. Доцільно намагатися ілюструвати кожне завдання репродукціями шедеврів українського та світового мистецтва тощо.

3. Виховання здатності до сприйняття цілісної картини світу, прагнення до збереження національної самобутності й культурної спадщини України як невід'ємної загальнолюдської культурної скарбниці.

4. Стимулювання пізнавальної активності, плекання творчих здібностей, вдосконалення навичок і вмінь образотворчої діяльності. На заняттях доцільно долучати цікавий матеріал, використовувати інтерактивні методи навчання тощо. Вимоги до виконання будь-якої роботи чи завдання мають бути посильними для учнів, відповідати їхнім знанням і навичкам.

5. Навчання розуміти мову мистецтва як форму міжособистісного спілкування, відчувати і розпізнавати почуття інших людей, різноманітні творчі прояви дійсності.

Акцентуємо увагу на тому, що навчити розуміти мову мистецтва можна лише за допомогою творів як вітчизняного, так і світового, декоративно-ужиткового мистецтва, які є тим духовним середовищем, в якому формуються світогляд, національна самосвідомість, естетичні ідеали, моральні цінності, патріотичні й трудові якості особистості.

На нашу думку, постійний вплив матеріальної і духовної культури рідного народу на молодь сприяє найбільш повному розкриттю й розвитку художніх здібностей, творчого потенціалу, становленню індивідуальності,

формуванню неповторного духовного світу, активної життєвої позиції, почуттів обов'язку, відданості й працелюбства на користь свого народу, держави.

Із урахуванням вищевикладених постулатів зазначимо, що формування художньо-естетичної культури учнів ПТНЗ засобами образотворчого мистецтва має бути спрямовано на розвиток їхньої уяви, фантазії, образного мислення, естетичних почуттів, смаків, потреб, оцінок та ідеалів, плекання любові, шанобливого ставлення до історичного минулого українського народу, його мистецтва й духовних цінностей, виховання усвідомленого ставлення до власного життя й творчості.

Література

1. *Концепція професійно-художньої освіти* (автор – В.О. Радкевич)
// Професійно-технічна освіта. – 2000. – №2. – С. 43-47.
2. Мистецтво у розвитку особистості: Монографія / За ред., передмова та післямова Н.Г. Ничкало. – Чернівці : Зелена Буковина, 2006. – 224 с.
3. Столяренко Л.Д. Педагогическая психология / Л.Д. Столяренко. – изд. 4-е. – Ростов н/Д. : Феникс, 2006. – 542 с.